

100

1

NICOLAE ROBĂNESCU

Cum a fost cu putință?

După dispariția Cortinei de fier, după căderea liberă a bolșevismului în Rusia, cel mai curios apare astăzi faptul că nu s-a găsit încă un răspuns la întrebarea: cum a fost cu putință ca atâta amar de vreme – tinerețea a cel puțin patru generații – una din marile puteri ale lumii, o țară de o bogăție inestimabilă, să trăiască în gradul de sărăcie cunoscut? Cum a fost posibil ca unul din marile grânare ale lumii, care ar fi putut să-și fie suficient nu numai sieși, ci însăși întregii Europe, care chiar în anii 1932-1934, (adică după ce începuse să-și lichideze țărâtimea ucraineană), vindea încă recoltele sale în străinătate la un preț derizoriu, să fie nevoită, 30 de ani mai târziu, să importe grâu din Statele Unite și Canada? Oare aurul Siberiei nu putea fi mai bine utilizat?

În loc să se analizeze lucid această situație, în loc să se ia măsurile ce se impuneau de la sine, în loc să se înțeleagă că producția agricolă o fac oamenii și nu mașinile – lucru pe care comuniștii nu-l înțeleg nici astăzi –, s-a continuat o politică falimentară, necesară doar pentru a proteja infailibilitatea clasei conducătoare – clasă parazită, după cum s-a dovedit.

În fond, din orice punct de vedere am analiza comunismul, în afara sprijinirii incapacității – unul din suporturile regimului – vom remarca permanent o grijă deosebită pentru ca nu cumva această clasă politică să sufere, să i se clatine un fir de păr. Ceea ce a reprezentat această clasă – incapacitatea, de unde și imposibilitatea analizării corecte a deficiențelor economice, închistarea într-o dogmă fundamental greșită, cupiditatea și, mai ales, grija pentru păstrarea privilegiilor – a fost demonstrat pertinent de unul din mijlocul ei, M. Voslenski, pe care revista „Memoria” l-a publicat, el nefiind singurul, de altfel.

Comunismul, socialismul, mai ales cel extremist, nu a dat de mâncare niciodată omenirii. A jefuit burghezia, apoi chiar

Nicolae Robănescu

pe cei cărora le-a permis să producă (NEP-ul, diversele epoci de „liberalizare“), a înșelat, s-a împrumutat nebunește – știind că-i va fi imposibil să plătească măcar dobânzile (sau nu știau?), dar nu a putut să acopere costul unei vieți de mizerie. O întrebare crucială se pune astăzi, după experiența crudă îndurată de o treime din omenire: este moral să jefuiești oameni harnici și pricepuți pentru ca toată lumea să aibă „un bol de orez“? Experiența ne-a arătat că această politică, practică timp îndelungat – după ce resursele de furt și păcăleală s-au terminat – nu mai poate asigura nici sărăcicioasa înghițitură de orez. Este curios faptul că o serie de state africane, unde regimurile de teroare n-au avut încă timp să se organizeze – cum s-a întâmplat în republicile noastre „populare“ – și-au dat seama de acest lucru mult mai repede și au renunțat la „calea luminoasă“. Așa-zisul comunism sovietic a ajuns în situația în care omul simplu (adică fără relații) abia reușea să aibă ce să mănânce. Nu pot să uit imaginea Moscovei de acum 15 ani, în care „aprozarurile“ lor nu aveau decât varză și coada imensă, care s-a format fiindcă se adusesse un salam, pe care, chiar pe vremea aceea, noi nu l-am fi mâncat. La noi nu era la fel? Am uitat cele 200 g de salam pe săptămână, brânza topită fără gust, lipsa cămii? Negând rolul cererii și al ofertei, aceste regimuri dezvoltau – pretutindeni unde funcționau – o bursă neagră de angajare, ca în vreme de război. Să ne amintim caracterul caraghios, dar rentabil, pe care îl luase turismul în aceste țări așa-zis socialiste: un talcioc ridicol, în fața căruia pălea și muzeul Pușkin, și palatele Cracoviei, și Kresciatîkul, și catedrala din Sofia.

Știm astăzi că, pentru a putea conduce o masă amorfă, comunismul a avut nevoie de: a) teroare, care să înăbușe orice protest, și b) sărăcirea generală. Doar niște oameni foarte săraci puteau accepta să stea iarna în frig, să călătorească asemenea animalelor, să se hrănească cu o bucată de pâine proastă și cu mezel cu soia. Pentru a menține acest nivel general de sărăcie regimul se străduia să descurajeze orice inițiativă particulară, orice încercare a individului de a trăi mai bine. Nu a fost necesar mai mult de o generație pentru ca lumea să înțeleagă ce cerea comunismul de la oameni. Prima concluzie la care se ajunge este că nu are rost să muncești.

Rusia plătește azi – și va mai plăti încă – păcatele a 70 de ani de lene, lenea aducând după sine nepăsare și alcoolism. Nici noi nu suntem departe de acest „model de om nou“. Comunismul – prin intermediul unei pături de activiști – a

acreditat ideea că se poate trăi fără să muncești. Dacă ești „deștept“, adică șmecher, adică fără scrupule, „descurcăreț“, poți să ai ușor mai mult decât meriți.

Oare nu este necinstit să primești bani pentru ca să te scoli la timp, dar odată ajuns la serviciu să îndeplinești un ritual: cafeluță, Sportul Popular, plimbarea unor hârtii sau a unei scule ore în șir, cu pauze mari de șuetă? Oare nu este necinstit să se îngheșuie câteva mii într-un loc în care munca poate fi făcută doar de 400 de oameni cinstiți?

De câte ori oameni cu inițiativă, chemați de p.c.r., nu s-au înhămat la treabă? Au făcut greșea să creadă în promisiunile p.c.r., au avut inițiativă, au creat un produs, pentru ca la sfârșit – adică în curând – să se trezească amendați, cu valoarea muncii lor confiscată, fie prin stabilizări monetare, fie în mod direct. De fapt, încă unul din modurile de jaf ale Partidului.

Este mai ușor să dai impresia că muncești, să raportezi cifre aiurea (Partidul nu accepta realitatea), să furi (statul-patron se lasă atât de ușor furat!). Aici trebuie căutată originea mafiei rusești și a celei dezvoltate în toate țările comuniste.

Lipsit de valoarea individului, de inițiativă, de risc, „lagărul comunist“ nici nu a creat mare lucru în acești 70 de ani de existență. Putem spune mai nimic. Într-un secol de descoperiri tehnice senzaționale, contribuția acestor țări este nesemnificativă, deși bugetul alocat cercetării nu era dintre cele mai mici. De la penicilină la bomba atomică, de la masele plastice la electronică, totul a fost introdus pe ușa din dos, adică furat – printr-un vast serviciu de spionaj – sau cumpărat pe valută grea sau aur. Dacă ne vom aminti de mișcarea de inovatori din această parte a lumii, vom avea de ce râde: produsul era sau mai scump decât merita, sau nefolositor, sau comic. Ne-am putea aminti de rețetele culinare (vezi „alimentația rațională“), din care se scotea ceea ce era cu adevărat nutritiv, și se înlocuia cu ingrediente aberante; sau se lansau produse total inutile; sau, ca inovație „științifică“, se scurta... coada ibricului. Și în acest timp Occidentul ajungea la performanțe economice nemaipomenite. Nu numai că acolo clasa muncitoare trăia mai bine decât intelectualitatea favorizată din lagărul comunist, dar acest Occident era în stare să ajute substanțial, prin împrumuturi generoase, lumea comunistă, sau țările lumii a treia în care setea de putere a comuniștilor, deghizată în marxism, aducea cele mai mari mizerii: foamete (vezi Somalia, Cambodgia, Coreea de Nord, Cuba), degradarea mediului (Copșa Mică, Baia Mare, dar și Cernobâi, Nova Huta), război (vezi Nicaragua, Cambodgia, Sudan,

Angola etc.). Pentru o viață mai bună? Odată jaful terminat, situația muncitorimii a devenit peste tot mai rea decât înainte.

Cu ce este de vină această omenire? De ce? Pentru ca după victoria comunismului această „victorie” să nu folosească decât clasei conducătoare, populația fiind obligată să suporte restricții inumane, teroare, lipsa oricărui libertăți. În paranteză fie spus, vinovat nu este numai semidoctul de la Berlin, cum îl numea Giovanni Papini pe Marx, ci mai ales Lenin; și cât de vinovat este Hegel? El a sprijinit involuntar imperialismul german și comunismul.

Am creionat aceste întrebări pentru a reveni la întrebarea: cum a fost cu puțință? Se pare că masele umane sunt lipsite de discernământ; Gustave le Bon avea dreptate, dar intelectualitatea unde a fost? În Uniunea Sovietică ea a fost supusă terorii, iar intelectualitatea este în general susceptibilă la lipsa de maniere, dar și la linguseală și, în fond, omeneste, a gândit că este preferabil să beneficieze de câteva avantaje în loc să piară. Dar...celebra, rafinata, aureolata cu premii Nobel, infailibila intelectualitate a Occidentului (Japonia și lumea Pacificului inclusiv) unde a fost? În afara câtorva voci răzlețe această intelectualitate s-a lăsat amăgită, flatată, cumpărată.

Cum să nu fie cu puțință când Bertrand Russel, marele Bertrand Russel, proslăvea Uniunea Sovietică în timp ce acolo proliferau lagărele de exterminare, iar țărănimea ucraineană era deportată și murea de foame? Cum să fii de altă părere decât Sartre, cum să nu crezi Partidul Comunist Francez, în care activau Yves Montand și Simone Signoret, Aragon și Elsa Triolet? În Italia era foarte greu să te afirmi pe tărâm artistic dacă nu cochetai măcar cu ideile stângii. Oare Alberto Moravia, Italo Calvino etc., câți italieni n-au convertit la comunism prin simpla lor adeziune?

Între amăgire și speranță, oamenii au uitat sau au neglijat lagărele și degradarea umană ce decurgea de aici – lucrul cel mai grav –, până când P.C.U.S. (b), ca și majoritatea sateliților nu au mai avut pâine, nu au mai putut să se împrumute la „capitaliști”. Și a urmat prăbușirea. Omenirea s-a trezit dintr-un coșmar. Și totuși: cum a fost cu puțință?